

iFTiRA SUÇU

Ferhat YILDIRIM
AVUKAT

İftira suçu 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 267. Maddesinde Adliyeye Karşı Suçlar bölümünde düzenlenmiştir. Kişilerin haksız yere birbirlerini suçlamalarını ve bu suçların hukuku sistemini yok yere oyalamasını önlemek amacıyla iftira suç sayılmıştır. Kanunda İftira suçu (TCK m.267), hakkında savcılık soruşturması açılması veya idari yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat edilmesi olarak tanımlanmıştır. Bu suç günlük yaşamda "ad lekeleme, çamur atma, atıp tutma" anlamlarında karşımıza çıkmaktadır.

İftira suçunu işleyen kimse, ihbar ettiği kişinin suçu işlemediğini bilmesine rağmen suçu işlediğini bildirmesidir. En kısa tabirle fail masum olduğunu bildiği bir kişiye suç atmaktadır. Bu suçta dikkat edilmesi gereken husus hukuka aykırı fiil isnat edilen kişinin bu fiili işlemediğinin yani masum olduğunun bilinmesidir. Bu sebeple iftira suçu doğrudan kastla işlenebilir. Suçun olası kast ya da taksirle işlenebilmesi mümkün değildir.

İftira suçunu işleyen kimsenin amacı, masum kişinin üzerine isnat etmiş olduğu suçu işlemediğini bilmesine rağmen o masum kişinin suçu işlediğini belirterek hakkında yasal işlemler başlatmasını sağlamaktır. Suçu işleyen kişi, suçun kim tarafından işlendiğini özellikle belirtmiş olması gerekmektedir. Suçun kimin tarafından işlendiği belirsiz olursa iftira suçu oluşmayacaktır. Eğer kişi, suçu kendisi işlemediği halde kendisinin işlediğini belirtir ise bu suç artık başka bir suç türü olan suçu üstlenme suçunu oluşturur.

İftira suçu üç şekilde işlenebilir. Bunlar yetkili makamlara ihbar, şikâyet, basın ve yayın yoludur. Basın ve yayın suretiyle işlenmesi halinden ne anlaşılması gerektiği ise TCK m.6'da açıklanmıştır. TCK m.6 gereği her türlü yazılı, görsel, işitsel ve elektronik kitle iletişim aracıyla yapılan yayınlar basın ve yayın yolu sayılmaktadır. Radyo, televizyon, gazete, internet gibi tüm iletişim araçları vasıtasıyla yapılan yayınlar basın yayın faaliyeti olarak kabul edilir. Bu halde yetkili makamlar hukuka aykırı fiili ilk önce basın ve yayın yoluyla verilen haberden öğrenmektedir.

İftira suçu, şikâyete tabi suçlardan değildir. Suçun mağduru hem kişidir hem de iftira nedeniyle soruşturma başlatan veya idari yaptırım kararı uygulayan kamu makamlarıdır. Savcılık suçun işlendiğini öğrendiği anda soruşturma başlatmak zorundadır. İftira suçunun dava zamanaşımı süresi 8 yıldır. Dava zamanaşımı süresi olan 8 yıllık sürenin dolmasıyla birlikte artık iftira suçunun failine ceza verilemeyecektir. Aynı zamanda bu suç uzlaşma kapsamında bir suç değildir.

İftira suçunun cezasında basit hali yani TCK m. 267/1'deki halinin cezası 1 yıldan 4 yıla kadar hapis cezasıdır. İftira suçunun nitelikli haliyle işlenmesi halinde suçun cezası yarı oranında arttırılır. Yani, TCK m. 267/2'de düzenlenen iftira suçunun maddi delillerinin de fail tarafından üretilmesi halinde ceza yarı oranında arttırılacaktır. TCK m. 267/3'e göre iftiraya konu fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiş kişi hakkında bu fiil sebebiyle gözaltına alma ve tutuklama dışında başka bir koruma tedbiri uygulanmışsa, yukarıda-

ki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılacaktır. TCK m. 267/5'e göre isnat edilen hukuka aykırı fiil sebebiyle mağdur hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis cezası verilmişse; iftira suçunu işleyen kişi 20 yıldan 30 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacaktır. TCK m. 267/6'ye göre iftira suçu nedeniyle mağdura verilen cezanın infazına başlanmışsa, iftira eden faile 5. fıkra hükümlerine göre verilen ceza yarısı oranında arttırılacaktır.

İftira suçunun günümüzde en yaygın olarak kullanıldığı alanda örnek verecek olursak, uygulamada daha çok bir soruşturma veya kovuşturmadan kaçmak amacıyla polise veya jandarmaya sahte kimlik (nüfus cüzdanı, ehliyet, pasaport vb.) ibraz etme yoluyla işlenmektedir. Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerini kullanarak hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemeye çalışan kişiler de iftira suçu hükümlerine göre cezalandırılır. Suçun bu şeklinde fail, başkasının kimlik veya kimlik bilgilerini kullanarak işlediği suçun ortaya çıkmasını veya hakkında yargılama yapılmasını önlemeye çalışmaktadır.

İftira suçunda etkin pişmanlık uygulanmasına dair hüküm TCK m. 269'da düzenlenmiştir. Etkin pişmanlık verilecek cezada indirim yapılması veya verilecek cezanın kaldırılması anlamına gelir. Bu haller;

- TCK 269/1'e göre mağdur hakkında adli veya idari soruşturma başlamadan önce failin iftirasından dönmesi halinde verilecek cezanın beşte dördü indirilir.

- TCK 269/2'ye göre mağdur hakkında kovuşturma başlamadan önce failin iftirasından dönmesi halinde verilecek cezanın dörtte üçü indirilir.

- TCK 269/3-a'ya göre etkin pişmanlığın mağdur hakkında hükümden önce gerçekleşmesi halinde verilecek cezanın üçte ikisi indirilir.

- TCK 269/3-b'ye göre etkin pişmanlığın mağdurun mahkumiyetinden sonra gerçekleşmesi halinde verilecek cezanın yarısı indirilir.

- TCK 269/3-c'ye göre etkin pişmanlığın hükmolunan cezanın infazına başlanması halinde gerçekleşmesi halinde verilecek cezanın üçte biri indirilir.
- TCK 269/4'e göre iftiranın konusunu oluşturan fiilin idari bir yaptırım gerektirmesi halinde, idari yaptırıma karar verilmeden önce etkin pişmanlıkta bulunulması halinde verilecek cezanın yarısı; idari yaptırım uygulandıktan sonra etkin pişmanlıkta bulunulması halinde verilecek cezanın üçte biri indirilir.

- TCK 269/5'e göre basın ve yayın yoluyla yapılan iftiradan dolayı etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanılabilmesi için etkin pişmanlığın basın ve yayın yoluyla yapılması gerekir.

Bu suç ile ilgili en çok merak edilen "iftira suçu para cezasına çevrilebilir mi?" sorusudur. İftira suçunu işlediği sabit olan sanık hakkında iftira suçunu işlemesi nedeniyle verilen hapis cezasının adli para cezasına çevrilmesi, verilen cezanın ertelenmesi ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesi mümkündür.

